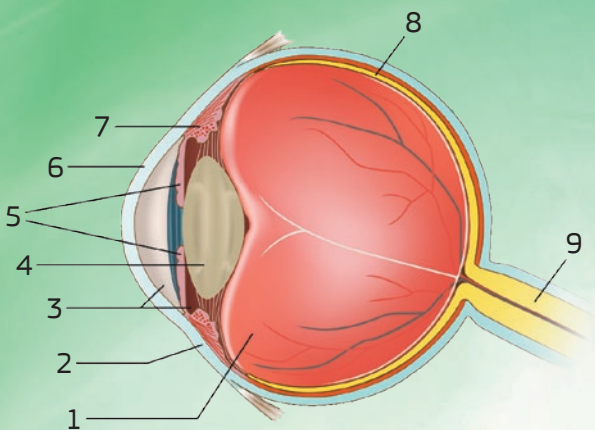

GLAUKOM

VODIČ ZA PACIJENTE

Udruženje
glaukologa
Srbije

1 Staklasto telo

2 Beonjača

3 Očna vodica

4 Sočivo

5 Dužica

6 Rožnjača

7 Cilijarno telo

8 Mrežnjača

9 Vidni živac

ŠTA JE GLAUKOM?

Glaukom je zajedničko ime za grupu očnih bolesti i predstavlja jedan od vodećih uzroka slepila. Procenjuje se da je trenutno 8,4 miliona ljudi u svetu slepo zbog glaukoma. Radi se o hroničnoj i neizlečivoj bolesti, koja ipak može da se drži pod kontrolom redovnim praćenjem i lečenjem. U najvećem broju slučajeva ne postoje znaci koji nas upozoravaju na glaukom. Redovni i detaljni pregledi oftalmologa pomoći će da se ova bolest otkrije na vreme i da se drži pod kontrolom.

Glaukom karakteriše nepopravljivi, uglavnom spori, gubitak vida nastao zbog oštećenja vidnog živca, nervnog puta koji prenosi sliku iz oka do mozga. Najčešće, ali ne uvek, glaukom je izazvan povišenim očnim pritiskom (pritisak unutar očne jabučice). Normalne vrednosti očnog pritiska su od 10 do 21 mmHg.

ŠTA DOVODI DO PORASTA OČNOG PRITISKA?

Očna jabučica je ispunjena posebnim tkivima i očnom vodicom koja se stalno stvara i odvođi iz oka. Mesto gde očna vodica izlazi iz oka zove se trabekulum i nalazi se u prednjem delu oka, koji se zove iridokornealni (komorni) ugao. Povišeni očni pritisak nastaje kada postoji blokada u normalnom oticanju očne vodice, odnosno kada nastanu promene u komornom uglu ili dodje do njegovog mehaničkog zatvaranja. Upravo na osnovu nalaza u komornom uglu, razlikujemo vrste glaukoma.

VRSTE GLAUKOMA

To su :

PRIMARNI GLAUKOM OTVORENOG UGLA

– obično zahvata oba oka, često asimetrično, sporo se razvija, bez bolova, crvenila ili naglog pada vida.

PRIMARNI GLAUKOM ZATVORENOG UGLA

– nastaje naglo, zbog naglog povećanja očnog pritiska u jednom oku koje je u trenutku napada crveno, bolno, vid je zamagljen, osoba vidi dugine boje oko izvora svetla. Ova forma glaukoma često je praćena i bolovima u jednoj polovini glave, mučninom i povraćanjem.

GLAUKOM BEZ POVIŠENOG OČNOG PRITISKA

– kod ove vrste glaukoma oštećenje vidnog živca nastaje iako očni pritisak ne prelazi granice normale. Velikim delom je posledica vaskularnih promena u oku i celom organizmu.

SEKUNDARNI GLAUKOM – nastaje kao posledica neke druge očne ili sistemske bolesti.

KONGENITALNI GLAUKOM – je prisutan od rođenja. Oči kod deteta rođenog sa glaukomom su uvećane.

KO MOŽE DA DOBIJE GLAUKOM?

Praktično svi mogu da dobiju glaukom, najčešće posle 60-te godine, ali su pod povećanim rizikom za nastanak glaukoma posebno:

- osobe u krvnom srodstvu sa obolelima od glaukoma
- osobe koje nose naočare (i minus i plus dioptrije)
- osobe koje imaju tanke rožnjače
- dijabetičari
- osobe sa visokim ili niskim krvnim pritiskom

**AKO NEKO U VAŠOJ PORODICI
IMA GLAUKOM, AKO NOSITE
NAOČARE ILI STE STARIJI OD
45 GODINA, IMATE ŠEĆERNU
BOLEST, NIZAK ILI VISOK KRVNI
PRITISAK, POSETITE VAŠEG
OFTALMOLOGA KAKO BI VAM
OBAVIO DETALJAN PREGLED**

OČNI PREGLEDI POTREBNI ZA DIJAGNOSTIKU I PRAĆENJE GLAUKOMA

Dijagnozu glaukoma može postaviti samo oftalmolog. Osnovni oftalmološki znaci koji ukazuju na to da neko ima glaukom jesu: povišen očni pritisak, promene u vidnom polju i oštećenje glave vidnog živca. Zato je za postavljanje dijagnoze glaukoma potrebno uraditi sledeće preglede:

MERENJE OČNOG PRITISKA - Očni pritisak se meri na aparatu za oftalmološke preglede (špalt lampa). Ova vrsta merenja je kontaktna, jer se specijalni nastavak sa aparata za preglede (prizma tonometra) prisloni na rožnjaču. Pre merenja se ukapa anestetik u oko, upotrebi se i specijalna boja (fluorescein) i plavo svetlo na aparatu. Ovo merenje ne boli i nije neprijatno, samo zahteva saradnju pacijenta. Vrlo često je potrebno ponoviti merenje očnog pritiska, tokom celog dana, na 2h, kako bi se tačno utvrdile njegove vrednosti.

GONIOSKOPIJA – pregled kojim određujemo o kojoj vrsti glaukoma se radi, odnosno da li je reč o glaukomu otvorenog ili zatvorenog ugla (od čega zavisi i terapija). Posle davanja anestetika u kapima, na rožnjaču se prisloni specijalno staklo. Pregled ne traje dugo i nije bolan.

PAHIMETRIJA – merenje centralne debljine rožnjače i izvodi se specijalnim aparatima, uz primenu anestetika u kapima.

PREGLED VIDNOG POLJA – vidno polje predstavlja sve što vidimo sa svih strana kada direktno gledamo u neki predmet, jednim ili sa oba oka. Kod dijagnostike glaukoma određujemo kvalitet vidnog polja u njegovom centralnom delu. Sam pregled traje od 3-4 do 10-ak minuta, u zavisnosti od aparata i programa za analizu vidnog polja koji se koristi. Pregled je bezbolan, ali zahteva saradnju pacijenta i dobru koncentraciju.

PREGLED GLAVE VIDNOG ŽIVCA – deo vidnog živca koji se nalazi u oku, na očnom dnu, je njegov početak i naziva se glava vidnog živca. Ovaj deo vidnog živca se pregleda uz pomoć specijalnih lupa, na špalt lampi i za njega je najčešće potrebno proširiti zenicu.

IMIDŽING METODE ZA PREGLED VIDNOG ŽIVCA – za precizniji pregled i praćenje promena na glavi vidnog živca koriste se Hajdelberg retinalna tomografija (HRT) i optička koherentna tomografija (OCT).

LEČENJE GLAUKOMA

Glaukom ne može da se izleči ali može, i mora da se leči, kako bi se sprečilo da dovede do slepila. Cilj lečenja glaukoma je spuštanje povišenog očnog pritiska i sprečavanje daljeg oštećenja vidnog polja. Prvo se najčešće propisuju očne kapi, jedna ili više vrsta.

Korišćenje kapi za oči predstavlja najvažniji deo lečenja glaukoma. Velika je odgovornost očnog lekara da što ranije postavi dijagnozu glaukoma, ali još veća je odgovornost osobe koja ima

GLAUKOM JE PRITAJENA BOLEST KOJA MOŽE DOVESTI DO SLEPILA

glaukom da redovno koristi propisane kapi za snižavanje očnog pritiska. Glaukom je hronično oboljenje i kao takvo zahteva i hronično lečenje. Ako već koristite kapi za snižavanje očnog pritiska, obavezno ih redovno ukapajte pre nego što odete na zakazanu kontrolu kod oftalmologa.

Ukoliko glaukom ne može da se održava pod kontrolom korišćenjem kapi za oči predlaže se neki od tretmana laserom ili hirurško lečenje, sa ili bez ugradnje posebnih vrsta implanta.

ZAKLJUČAK – ZAJEDNO PROTIV GLAUKOMA: VI I VAŠ OFTALMOLOG

Pošto glaukom u najvećem broju slučajeva predstavlja vrlo pritajenu bolest, koja ne daje očigledne simptome i znake, savetuje se da se oftalmološki pregledi koji su usmereni na dijagnostiku ove bolesti obavljaju pri određivanju prvih naočara za čitanje, odnosno oko 45 godine. Na ovaj način nećemo dozvoliti da nas glaukom neprijatno iznenadi.